

Katarzyna Schatt-Babińska

Łódź

 <https://orcid.org/0000-0002-8289-3265>

Konferencja naukowa „Przeszłość, terażniejszość i przyszłość Łodzi” Sesja VII „Przestrzeń miejska i jej przekształcenia” Łódź, 10–11 lutego 2021 r.

„Ja chcę, żeby moja Łódź rosła, żeby miała pałace wspaniałe, ogrody piękne, żeby był wielki ruch, wielki handel i wielki pieniądź”.

W.S. Reymont, *Ziemia obiecana*

Z okazji 200-lecia Łodzi przemysłowej Interdyscyplinarne Centrum Studiów Miejskich Uniwersytetu Łódzkiego zorganizowało konferencję naukową pt. „Przeszłość, terażniejszość i przyszłość Łodzi”, której celem było szerokie i nowatorskie spojrzenie na miasto, nie tylko na jego bogatą historię, ale również na wyzwania, przed którymi stoi.

Konferencja została podzielona na 10 sesji:

- 4 listopada 2020 Czego może nas dziś nauczyć historia Łodzi?
- 5 listopada 2020 Tożsamość Łodzi przemysłowej. Wczoraj i dziś
- 2 grudnia 2020 Wielojęzyczna literatura Łodzi w XIX i XX wieku
- 3 grudnia 2020 Łódzkie słowa kluczowe, zakłęcia i stereotypy w badaniach łódzkich socjologów
- 13 stycznia 2021 Przemysłowa transformacja Łodzi
- 14 stycznia 2021 Środowisko przyrodnicze miasta
- 10–11 lutego 2021 Przestrzeń miejska i jej przekształcenia
- 17 marca 2021 Zdrowie publiczne a problemy i wyzwania rozwoju Łodzi
- 18 marca 2021 Łódź w otoczeniu lokalnym i globalnym. Przyszłość metropolitalna Łodzi?
- maj 2021 Łódź akademicka

Patronat honorowy nad wydarzeniem objęli: dr inż. Tomasz Czajkowski (dyrektor Instytutu Włókiennictwa, Sieć Badawcza Łukasiewicz), dr hab. Marcin Gołaszewski (przewodniczący Rady Miejskiej w Łodzi), prof. Jerzy Hausner (przewodniczący Rady Fundacji Gospodarki i Administracji Publicznej), Marek Michalik (prezes Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej) oraz Elwira Zaręba (prezes Stowarzyszenia Włókienników Polskich).

W dniach 10–11 lutego 2021 roku odbyła się VII sesja zatytułowana „Przestrzeń miejska i jej przekształcenia” zorganizowana we współpracy z Towarzystwem Urbanistów Polskich – Oddział w Łodzi. Tematyka tej sesji dotyczyła głównie rozwoju terytorialnego Łodzi. Szczególną uwagę poświęcono przeglądowi koncepcji urbanistycznych – historycznych, współczesnych oraz prognozowanych w związku z charakterem zmian zachodzących w kierunkach i zasadach planowania przestrzennego.

Ze względu na pandemię uczestnicy konferowali poprzez łącza internetowe z własnych domów. Podczas dwóch dni – 10 i 11 lutego – dziesiętnastu prelegentów zaprezentowało swoje referaty w czterech panelach konferencyjnych.

Otwarcie konferencji zaszczylił swoją obecnością prof. dr hab. Tadeusz Markowski – kierownik ICSM UŁ i członek Rady Towarzystwa Urbanistów Polskich. Skierował on do uczestników słowa powitania i życzenia owocnych obrad. W trakcie inauguracyjnej sesji zostały wręczone nagrody w konkursach łódzkiego Towarzystwa Urbanistów Polskich. W konkursie na najlepiej zagospodarowaną przestrzeń publiczną w województwie łódzkim w roku 2019 w kategorii „zrewitalizowana przestrzeń publiczna” nagrodę przyznano miastu Tomaszów Mazowiecki za realizację: Park Bulwary, komisja konkursowa przyznała również wyróżnienie w kategorii „przestrzeń w zieleni” za realizację Parku Miejskiego w Rawie Mazowieckiej. W konkursie Oddziału Łódzkiego Towarzystwa Urbanistów Polskich na najlepsze prace dyplomowe z zakresu urbanistyki, planowania i gospodarki przestrzennej napisane i obronione w roku akademickim 2018/2019 wyróżnienia otrzymali pan Bartłomiej Olczak za pracę pt. „Transport a ożywianie centrów miast. Analiza na przykładzie Zgierza”, pani Maria Wlazło za pracę pt. „Mieszkaniowe obiekty dziedzictwa kulturowego jako element zagospodarowania gminy Narew” oraz pan Ignacy Waleski za pracę pt. „Wpływ ideologii i historii na percepcję dziedzictwa kulturowego architektury socjmodernistycznej”.

Kolejne części konferencji podzielone zostały na tematyczne panele. Pierwszy z nich koncentrował się na przekształceniach funkcjonalno-przestrzennych Łodzi w ujęciu retrospektywnym. Prof. dr hab. Jolanta Jakóbczyk-Gryszkiewicz (Wydział Nauk Geograficznych, UŁ) przedstawiła historię łódzkiego przemysłu, poruszając również istotny aspekt depopulacji mający znaczny wpływ na brak rozwoju miejskiego przemysłu, dr hab. Szymon Marcińczak, prof. UŁ (Wydział Nauk Geograficznych, UŁ) przedstawił referat dotyczący systemu społeczno-gospodarczego

i struktur społeczno-przestrzennych Łodzi. Kolejnym prelegentem była dr hab. inż. arch. Małgorzata Hanzl (Instytut Architektury i Urbanistyki Politechniki Łódzkiej), która dokonała analizy form struktur miejskich, przedstawiając system, w jakim praktyki codziennego życia wpływają na kształtowanie zabudowy i przestrzeni publicznej. Całość referatu opierała się na przykładzie społeczności żydowskiej w przedwojennej Łodzi. Panel zakończyło wystąpienie dr inż. arch. Anny Anety Tomczak (Miejska Pracownia Urbanistyczna w Łodzi, Towarzystwo Urbanistów Polskich), która skupiła się na problematyce rozwoju strefy urbanizacji, krajobrazu i śródmieścia w planowaniu centrum miasta Łodzi.

Trzeci panel dotyczył zagadnień nowych instrumentów i narzędzi w planowaniu przestrzennym. Dr inż. Marta Nalej (Wydział Nauk Geograficznych, UŁ) przedstawiła analizę pokrycia terenu Łodzi w latach 1990–2018, na podstawie badań ilościowych i przestrzennych, opierając się na danych z bazy CORINE Land Cover oraz wykorzystując narzędzia GIS, dr Marcin Jaskulski oraz dr Aleksander Szmidt (Wydział Nauk Geograficznych, UŁ) przybliżyli uczestnikom metodę pozyskiwania danych morfometrycznych i analizy ukształtowania powierzchni terenu na przykładzie Łodzi w XX i XXI wieku. Przedstawiciele Miejskiej Pracowni Urbanistycznej w Łodzi mgr inż. Mariusz Stępniewski oraz mgr inż. arch. Joanna Tomczak opowiedzieli, jak monitoring zmian oraz cyfrowe makiety 3D pozwalają na lepsze zrozumienie procesów planistycznych i zachodzących zmian w miejskiej przestrzeni, oraz jak wykorzystanie cyfrowych technik wpływa na wyższą jakość planowania i zagospodarowania przestrzennego. O wyznaczaniu strategicznych kierunków rozwoju przestrzennego miasta Łodzi mówili dr hab. Dominik Drzazga i dr Katarzyna Żykwińska-Rouba (Wydział Zarządzania, UŁ) – w swoim referacie podjęli próbę przedstawienia modyfikacji modelu procesu planowania, wykorzystując metody wielokryterialnej optymalizacji decyzji rozwojowych na etapie wyboru celów i kierunków rozwoju. W ostatnim tego dnia referacie dr Justyna Anders-Morawska (Wydział Studiów Międzynarodowych i Politologicznych, UŁ) omówiła opisaną przez Shannon Mattern koncepcję osłuchiwania miasta i zaprezentowała studium przypadku pejzażu dźwiękowego Starego Polesia.

Drugiego dnia konferencji odbyły się obrady czwartego panelu i dotyczyły przestrzenno-funkcjonalnego wymiaru procesów modernizacji, odnowy i rewitalizacji Łodzi. Referaty w tej części konferencji skupiały się przede wszystkim na tematyce adaptacji Nowego Centrum Łodzi. Dr Piotr Kosmowski (Wydział Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska, uwr) poddał analizie obecny sposób wykorzystania uwolnionych terenów pokolejowych. Jej wynikiem było wskazanie kierunków przekształceń funkcjonalno-przestrzennych, jakie zachodzą w obszarze rewitalizowanego Nowego Centrum Łodzi. W kolejnym referacie dr Małgorzata Hanzl przedstawiła zmiany w projektowaniu struktur miejskich wobec

wyzwań współczesności na przykładzie Nowego Centrum Łodzi. Temat dotyczący perspektywy mieszkańców terenów rewitalizowanych i na nowo adaptowanych został omówiony przez dr Edytę Masierek (Wydział Nauk Geograficznych, UŁ), która w swoim wystąpieniu skupiła się na przedstawieniu opinii mieszkańców na temat adaptacji obszarów poprzemysłowych do nowych funkcji – Manufaktury, Loftów u Scheiblera oraz EC1. Badanie kwestionariuszowe przeprowadzono w 2017 roku na próbie 587 respondentów. Mieszkańcy ocenili zrealizowane modernizacje poszczególnych obszarów – ich zagospodarowanie, wizerunek, wpływ na sąsiedztwo oraz efekty, jakie wywołała adaptacja tych miejsc do nowych funkcji. Krytycznie do niektórych przykładów łódzkich rewitalizacji i modernizacji odniósł się dr Jacek Wesołowski (Politechnika Łódzka).

Podczas ostatniego panelu dr Ewa Boryczka (Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny, UŁ) i dr inż. arch. Maria Dankowska (Wydział Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska, PŁ) omówiły rolę tożsamości i bazy ekonomicznej w kształtowaniu się miasta, dr Dorota Mańkowska (Naczelnik Ogrodu Botanicznego im. Jakuba Mowszowicza w Łodzi) przedstawiła funkcje Ogrodu Botanicznego w świetle zmieniających się potrzeb łódzkiej aglomeracji miejskiej, a dr hab. Dominik Drzazga wraz z dr Małgorzatą Żak-Skwierczyńską (Wydział Zarządzania, UŁ) zaprezentowali historyczne, obecne oraz przewidywane kierunki rozwoju przestrzennego Łodzi, postrzegane z perspektywy strategicznego podejścia do planowania i zarządzania miastem.

Prowadzone w trakcie obrad konferencyjnych dyskusje i polemiki potwierdziły głęboką potrzebę interdyscyplinarnego dialogu poświęconego problematyce polityki przestrzennej miasta. Konferencja „Przeszłość, teraźniejszość i przyszłość Łodzi” pozwoliła na dokonanie oceny skutków dotychczas przeprowadzonych i zaplanowanych procesów odnowy łódzkiej przestrzeni, wskazała kierunki polityki gospodarowania terenami, które poddawane są rewitalizacji, zwróciła uwagę na problematykę zmian klimatycznych i potrzeb środowiskowych społeczności lokalnej w kwestii adaptacji obszarów do nowych funkcji oraz ukazała reguły kształtowania krajobrazu śródmiejskiego i projektowania przestrzeni publicznych.

Wymiana doświadczeń oraz dobrych praktyk podczas wszystkich paneli konferencji może przyczynić się do usprawnienia działań, które podejmowane są na rzecz planowania przestrzennego i rewitalizacji Łodzi.